

Izhaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . . . 15 K
2/3 " . . . . . 10 "
1/3 " . . . . . 5 "

Posamične številke stanejo 10 vin.

„SOČA“ ima naslednje izredne priloge: Ob novem letu „Kažipot po Goriskem in Gradiščanskem“ in dvakrat v letu „Vožni red železnic, parnikov in poštne zvez“.

Narocnine sprejema upravištvo v Gosposki ulici št. 7 I. nadstr. v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček. Na naročila brez doplačane narocnine se ne oziramo.

Oglašit in poslanice se računajo po Petit-vrstah če tiskano 1-krat 16 v, 2-krat 14 v, 3-krat 12 v vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 30 v vrsta. Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za narod, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 83. —

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. J. Fabčić) tiska in zal.

Prvi majnik.

Dan, ki širi človeku prsi, dan, ki vžiga upe, da se spreobrne človeška družba tako, da res zasijejo kedaj na zemlji tisti toliko obljubljeni boljši časi, dan življenja je dan prvega maja. Prelepi, prelestni mesec maj. Opevajo ga nam pesniki, opisujejo pisatelji, skozi vse človeštvo pa gre žarek novega življenja, ko napoči po trdi zimi svetel, gorak maj, deleč svetlobo in toploto. — Narava oživi in človek v njej. Da bi le napočil prvi majnik, ki bi oznanil preporod človeštva po uveljavljenju tistega nebeškega večnolepega vspodbudila: Ljubi svojega bližnjega kakor sam sebe! — Tisoči let potekajo, ali človeštvo vidimo v večnem boju: razred proti razredu, sloj proti sloju, veliki misleci, ki hočejo ustaviti brezplodne boje ter ustvariti razmerja, ki bi odgovarjala vzvišenim naukom, so pa prokleti od onih, ki gospodujejo ter držijo k tlom druge, da na njih hrbtili dobro živijo. Bijejo se veliki boji, ki pa čistijo ozračje, da se vidi vedno jasneje, kaj se da doseči in po kaki poti. Zaš: so za goro upi mož, ki so hoteli kar na mah preobraziti človeško družbo ter so hoteli prodreti z glavo skozi zid, da se podre ter se uresniči namen. Boji zadobivajo drugačne oblike in se bijejo previdneje od dne do dne, pač edina prava pot, ki zblizuje ene in druge bojevnike ter prej uresničuje zahteve delavnih rok, kakor pa skrajno odporno stališče. Delavstvo dosega uspehe. Prav je tako, da jih dosega in prav je, da doseže vse, kar sploh more doseči. Po naprednejših deželah so razmere med delom in delavsko roko urejene že tako, da ni potreba štrajkov in takega odpora, ki škoduje na obe strani, marveč razsodišča. Delo teče nemoteno naprej, zato pa tudi odpada tako praznovanje prvega majnika, kakorsno je v navadi n. pr. v naši državi. V naši državi smo še zdalej, ker vladajo pri nas le grofje in baroni v družbi s črno roko in njenimi priveski. Kakor je videti velika razdrapanost

na raznih poljih, taka je tudi na delavskem polju. Še toliko boljše je, ker ni bilo mogoče, dovesti delavcev raznih narodnosti do enotne organizacije, ker prevladuje v oni, ki misli, da je poklicana, združiti vse delavce vseh narodov pod svoj rdeči prapor, nemška, oziroma laška volja, kateri se mora slovanska masa slepo udati. Na vročih tržaških tleh je počilo. Zadet je bila tu tuja volja in samozavestno se je odtrgal od nje velik del, ki je stopil s svojimi zdravimi zahtevami na narodno socialistična tla. Lepa misel se je razširila in že štejejo poleg velike tržaške organizacije podružnice po slovenski zemlji. Sovražijo jih rdeči sodrugi, grdo jih gledajo črni socialistični generali — vse to dobro znamenje, kako potrebna je bila pot, na katero so krenili.

Mi smo prav v zadnjem času morali zopet povedati, da je krivo, če se sodi nas za nasprotnike delavstva. Ob raznih prilikah je »Soča« pokazala, da ni nasprotna delavstvu, marveč da mu je prijazna, da ga podpira, saj še ni tako dolgo, par let je, ko se je nam od nekje očitalo, da smo postali socialni demokratje in neki naročnik nam je bil vrnil list, češ, da preveč držimo s socialisti. Ob znanem velikanskem štrajku v Trstu je priobčila »Soča« članek, kakoršnega ni imel noben drug slovenski list. Ne omenjamo tega zato morda, da bi se hvalili, ampak moramo omeniti, ker se dobijo hudobni ljudje, ki hočejo narediti iz nas po vsej sili buržoazije in nasprotnike delavstva. Mi smo vedno stali delavstvu ob strani, stali mu bomo tudi odslej ter pomagali, ali vedno pa bomo tudi zahtevali, da bodi naše delavstvo narodno. Socialna demokracija nam je v Trstu in Gorici pollaščila že dovolj naših delavcev —

Jasno govori tudi 9. točka programa narodno-napredne stranke na Goriškem: »Stranka bo podpirala delavstvo v njegovih težnjah, hoče pa, da si ohrani narodno podlago; zlasti se bo zavzemala za ureditev bolniških blagajni, za starostno in invaliditetno preskrbo delavstva ter bo delovala na to, da se pravično uredi razmerje mej delodajalcem in delavcem.«

vsi svoji trmoglavosti do svojcev političen v vsem, kar se je tikalo gospode; tudi če bi mu ta prošnja ne bila povšeč, ne bi bil odrekel hčere. Gospod Rostand je moral po važnih opravkih v Pariz, in tako je bil Frédéric z materjo sam na počitnicah. Iz navade je navdajala mladeniča prve dni velika strast do telesne vaje; pijan obmorskega zraka, je hodil v Micoulinovi družbi nastavljal in dvigat mreže in delal dolge izprehode po soteskah, ki se strinjajo okrog Estaque. Ko se je kasneje to lepo navdušenje poleglo, je ležal po cele dneve vznak pod smrekami na robu terase, pol speč, pol zroč na morje, ki ga je v svoji monotoni sinjini navdajala z mrtvaškim dolgočasjem. Bivanje v Blancardi ga je po preteku štirinajstih dni navadno umorilo, tako da si je jel vsak dan izmišljati pretveze, da je mogel popihati v Marzilijo.

Drugi dan po prihodu gospode je Micoulin zarana poklical Frédéric. Trebalo je iti dvigat »jambine«, dolge košare z tesno odprtino liki mišja luknja, v katerem se lovijo ribe, ki ne hodijo na vrh. Toda mladenič se je napravil gluhega. Zdelo se je, da ga rjubi lov ne mika. Ko je vstal, je šel pod smreko, zleknil se na hrbet in se izgubljeno zagledal v nebo. Mati je bila

Prvi majnik! Rdeči lepaki po mestnih zidovih vabijo sodruge na shode in veselico — oglasila pa se je z letaki tudi narodna delavska organizacija v Gorici. Glase se tako-le:

Tovariši! Delavci!

Novo, sveže gibanje započeli smo po vsem Slovenskem. Rušijo se stari stebri »mednarodnosti« ali, bolje rečeno, potujčevanja našega delavstva. Vedno bolj naraščajo naše vrste in že straši nasprotnike gromki korak delavskih bataljonov, ki korakajo v boj za svojo narodno in gospodarsko osamosvoje, v boj za svoje pravice, v boj za svobodo duha in mišljenja.

Stara, preperela in preživela socialna demokracija razpada na vseh koncih in krajih; povsodi zgublja svoja tla, povsodi se širi odpor proti takozvanim »revolucionarnim« idejam. Delavci noče revolucije, ki bi ga nikamor ne slovedla, on hoče mirnega in smotrnega dela. Le z delom bomo mogli spremeniti sedanji družabni red, le z delom se bomo mogli uveljaviti v vseh panogah javnega življenja, le z delom si bomo mogli priboriti pravice, ki nam tlečejo. Le z delom, gospodarskim, organizatorskim, kulturnim, političnim, bomo povzdignili delavski razred, in z delavskim razredom ves narod. Ker imamo v svojem programu delo in ne strahovanje, ker hočemo biti narodno samostojni in svobodni in ne mednarodni zatirani in tlačeni, — zato nas sovražijo in sramoté, zato nas obrekujejo, da hočemo biti le čelade raznim drugim strankam!

Tovariši! Delavci! Prišel je prvi majnik, ki za nas ni samo delavski praznik, ki je tudi pomladanski praznik naše organizacije! Izpregledali smo, pokazali smo vrata krivim prerokom, ki že leta in leta zavajajo naš delavski rod. Ali sili smo njihovega zavajanja, streti hočemo njihovo premoč, sami se hočemo povzdigniti, sami si pri-

vsa začudena, da ga ni videla odhajati na enega izmed tistih dolgih izletov, s katerimi je lačen prihajal domov.

»Ali ne pojdeš nikamor?« ga je vprašala.

»Ne, mati,« jej je odgovoril. »Ker papá ni doma, ostanem pri vas.«

Oskrbnik, ki je slišal ta odgovor, je zamrmral v narečju:

»Hmhm, potem gotovo ne bo dolgo, da se odpravi gospod Frédéric v Marzilijo.«

A Frédéric vendar ni šel v Marzilijo. Teden je potekal; on je ležal venomer, le mesto je preminjal, kadar ga je došlo solnce. Zaradi videza si je vzel knjigo, a čital je le malo; večinoma se je valjala knjiga med igličevjem smrek, sušečim se na trdi zemlji. Mladenič niti ni gledal na morje; obrnjen z obrazom proti hiši, se je navidezno zanimal za opravke in opazoval dekle, ki so hodile semintja in venomer švigale po terasi; kadar pa je prišla Nais mimo njega, so se kresali nagli bliski v njegovih gosposko pohotnih mladih očeh. Tistekrati je stopala Nais počasneje in se oddaljila med umerjenim kolebanjem svoje postave, ne da bi se le enkrat ozrla nanj.

Ta igra je trajala več dni. V materini

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. Z urednikom je mogoče govoriti vsak dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dopoldne. Upravištvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadstr. na levo v tiskarni.

Narocnine in oglašitje plačati loco Gorica. Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu. Narocnine, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošljejo le upravištvo.

»PRIMOREC« izhaja neodvisno od »Soče« vsak petek in stane vsako leto 3 K 20 vin. ali gl. 1'60. »Soča« in »Primorec« se prodajata v Gorici v naših knjigarnah in teh-le tobakarnah: J. Afrid, Gledališka ul.; V. Baumgartner, Koren 2; Mat. Belinger, Tržaška cesta 1; Marija Bregant, Ponte Nuovo 9; Hen. Jellersitz, Nunska ul. 3. I. Hovaški, na Goriškem; Peter Krebelj, Kapucinska ul. 1; Tereza Leban, tek. Jos. Verdi 11; Ana Pleško, Pokopal. ulica; Iv. Presel, Stolni trg 2; Jos. Primožič, Mirovska cesta; Iv. Sargagna, Gosposka ul.; Jos. Schwarz, Šolska ul.; Južni kolodvor; Državni kolodvor. — V Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma.

boriti svobodo, sami hočemo doseči neodvisnost in samostojnost!

Dan prvega majnika je naš praznik, praznik slovenskega delavstva, samostojnega, ponosnega in silnega. Na ta dan praznovanja Vas vabimo na

majniški shod,

ki se vrši v Gorici, na dvorišču pri Gorjancu, na Kornu (Attemsova palača) ob 3^{1/2} uri pop.

Tovariši! Pričakujemo od Vaše zavednosti, da ta dan praznujete, ker je praznik dela, ki nas živi, ker je praznik dela, ki nam daje moč! Pričakujemo od Vaše zavednosti, da pridete vsi na ta shod, kjer bo tovariš stisnil tovarišu žuljavo desnico, kjer se bomo bodrili k nadaljnemu boju, kjer hočemo izreči plamené protest proti zavajanju slovenskega delavstva, kjer hočemo izreči svoje zahteve. Ta dan hočemo stopiti na dan kot organizirano slovensko delavstvo, zavedajoče se svojih pravic in svoje moči! Zatrti niso spečih, ne bodo nas bedech!

Živela narodna delavska organizacija.

Narodni delavci.

DOPISI.

Iz Gorice. (Goriška čitalnica.) — (Konec.) Da so leta 1907. klerikalci prepustili odbor liberalcem, je iz povedane čisto naravno, da pa tega niso namestili leta 1904., je razvidno iz tega, da so bili pri občnem zboru celo klerikalni prvaki in tudi g. M. sam, med tem ko ga leta 1907. nismo zapazili. Kako nerad je g. M. zapustil Čitalnični odbor, spričuje sledeče dejstvo. Gospod M. je bil Čitalnični pevovodja in kot tak kustos muzikalične zbirke, za katero je »Čitalnica« velike vsote žrtvovala. Gospod M. ni oddal te dragocene zbirke svojemu nasledniku na podlagi inventarja, ampak obdržal je ključ onare, v kateri se zbirka nahaja. Tako postopanje odbornika M. ni bilo korektno,

navzočnosti je ravnal Frédéric z Nais skoro odurno, kakor z nespretno služabnico. Karana deklica je povešala oči v potuhnjeni radosti, kakor da jo to zbadanje osrečuje.

Nekega dne je Nais pri kosilu strla skledo s salato. Frédéric se je razjezil.

»Ali je bedastal« je zavpil. »Kje imaš glavo?«

In razljuten je vstal, rekoč, da so njegove hlače izgubljene. Kapljica olja ga je bila zažela na koleno; on pa je napravil zaradi nje cel prizor.

»Kdaj boš vendar pazila na človeka. Daj mi servijeto in vode. . . . Pomagaj mi.«

Nais je vtila vode v skledo in pokleknila pred Frédéric, da mu podrgne madež.

»Pusti,« je ponavljala gospa Rostandova. »Saj itak ne pomaga.«

Toda deklica ni izpustila gospodarjeve noge, temveč jo je drgnila na vso moč s svojimi lepimi rokami. On jo je še vedno karal s strogimi besedami.

»Kdo je videl kdaj takšno nerodnost. Da jo je napravila nalašč, bi se salaticna ne bila mogla razbiti bliže pri meni. Hvala bogu, da nam ne streže v Aixu; potem bi bil naš porcelan kmalu pri vragu!«

Nais Micoulin.

Novela.

Francoski pisal EMIL ZOLA.

(Dalje.)

Nais bi bila lahko imela na tucate fantov, a jemala jim je ves pogum. Norčevala se je iz vseh. Njen edini dobri prijatelj je bil grbec, ki je delal v isti opekarni, majhen človek z imenom Toine. Najdenišnica ga je bila poslala v Estaque, in tam je ostal, ker ga je občina sprejela za svojega. S prijetnim smehom se je smejal ta grbec, dasi je imel lice kakor polišinel. Nais ga je trpela zaradi njegove pohlevnosti. Delala je z njim, karkoli je hotela; pogostoma je bila surova z njim, kadar jo je gnalo, da se osveti nad komurkoli za očetovo okrutnost. Posledic stvar ni imela nobenih. V okolici so se smejali Toinu, a Nicoulin je dejal nekoč: »Grbca je dovoljujem; poznam jo, da je preponosna!«

Tisto leto, ko se je gospa Rostandova nastanila na Blancardi, je zaprosila Micoulina, naj jej posodi Nais, ker je ena izmed deklet obolela. Opekarna je počivala, kakor nalašč. Sicer pa je bil Micoulin pri

toda dalo se je vsaj zaradi tega deloma opravičiti, ker je bil g. M. leta 1905. namestnik in je imel še vedno upanje, da pride v odbor.

Koncem leta 1907. zopet g. M. ni oddal zbirke na podlagi inventarja svojemu nasledniku, ampak izročil je samo ključ in to še le potem, ko se ga je ustmeno in pismeno opominjalo; toda kjuča ni oddal svojemu nasledniku ali predsedniku, ampak društvenemu slugi. Odbor še zdaj ne ve, ali so vse muzikalije v omari ali ne, ker g. S. odločno trdi, da ni našel nobene inventarja v omari. Kaj poreče, precejena »Gorica«, k takemu postopanju g. M.?

Kar se tiče stanovanja v »Centralni posojilnici«, omenjam, da se je poganjanje glede prve ponudbe pravočasno vršilo, t. j. pred pretekom roka za odpoved stanovanja. Druga ponudba je prišla prepozno in te ni »Centralna posojilnica« odtegnila, ampak Čitalnični odbor je naznanil načelstvu »Centralne posojilnice«, da ne reflektira več na ponujane prostore, ker je rok za odpoved potekel. Sic se res habent. »Gorica« je glede g. B. jako rahločutna in vendar sem le citiral njegov izrek, kateri se glasi do besede tako le: »Kot predsednik »Centralne posojilnice« stehe ich auf rein geschäftlichem Standpunkte«. Da se »Gorica« popolnoma prepriča, da nisem storil g. B. nobene krivice, dovoljujem si navesti sledeče dejstvo. Koncem društvenega leta 1904. so bili Čitalnični prostori prava razvalina. Ker se v odboru posrečilo dobiti stanovanja v »Trgovskem domu«, in ker tudi drugod ni bilo najti za »Čitalnico« primernih prostorov, je popravila »Čitalnica« dotedanje stanovanje, za kar se je potrosilo celih 1.500 kron. Čitalnica ni imela denarja in izposodila si je potrebno svoto pri »Centralni posojilnici«, katera pa ni proti običaju denarnih zavodov zahtevala od »Čitalnice« potrebne pokrivanja. Tačas je bil predsednik »Centralne posojilnice« g. dr. G., ki je bil prisoten pri onem občnem zboru, ko so Čitalničarji volili Če...jevo liberalno »gardo« v odbor. Ko so pa leta 1907. klerikalci zopet pri volitvi propadli, je dobil nov odbor od ravnateljstva »Centralne posojilnice« sledeči opomin: »Čitalnica naj priskrbi do tega in tega dneva za izposojeno svoto pokritje, ali pa naj vsaj dolg poplača«. Predsednik je bil zdaj g. B.!? Vprašam precenjeno »Gorico«, je bilo tako postopanje g. B. proti »Čitalnici« dobrohotno? Če bi bila tudi nevarnost, da zgubi »Centralna posojilnica« izposojeni denar, ali se je splačalo, da je ta slovenski denarni zavod zaradi te svotice proti »Čitalnici«, temu najstarejšemu slovenskemu društvu v Gorici tako brezobzirno postopal? Koliko je žrtvovala in še žrtvuje n. pr. »Trgovsko-obrtna zadruga« za različna narodna društva v Gorici in kako dobrohotno je postopala in še postopa proti slovenskim trgovcem s tem, da ni najemnine za prodajalnice kar naenkrat visoko nastavila, ampak jo progresivno zvišala. S takim postopanjem se pospešuje in utr-

Ta graja je bila v tako neenakem razmerju do pregreška, da se je gospe Rostandovi zdelo, da mora pomiriti sina, ko Nais ni bila več navzoča.

»Kaj vendar imaš proti ubogemu dekletu? Vidi se, kakor je ne bi mogel trpeti. Bodi prijaznejši z njo, prosim te. Tvoja stara tovarišica je in se ne nahaja pri nas kot navadna služabnica.«

»Eh, jezi me,« je odgovoril Frédéric s prihlinjeno odurnostjo.

Še tisti večer, ko je padla noč, sta se srečala Nais in Frédéric v senci, na koncu terase. Dotlej še nista bila govorila na samem. Od hiše ju ni bilo mogoče slišati. Smreke so razsipale v mrtvi zrak vroč vonj po smoli. Tistikrat ga je vprašala s tihim glasom in ga zatikala kakor v mladosti:

»Zakaj si me karal, Frédéric? ... Kako si zel!«

Brez odgovora jo je prijel za roke, pritegnil si jo na prsi in jo poljubil na ustnice. Pustila mu je in odšla nato, dočim je sedel on na ograjo, da ne bi se pokazal materi in ves drhteč od razburjenja. Deset minut kasneje mu je stregla pri mizi, s svojo veliko, nekoliko ponosno mirnostjo.

uje, draga »Gorica«, slovenska stvar v mestu Gorici!

Kar se tiče Čitalniškega petja, omenjam, da je bil vsak trezno misleč človek prepričan, da to izgine s površja, vsaj že po izrednem zakonu: slabejši mora podleči krepkejšemu. Okoli goriškega pevskega društva se je zbirala in se še zdaj zbira goriška mlajša inteligenca, ki rapidno narašča, in pevodvoja tega pevskega društva je odlični konservatorist. Pri pevskih prireditvah v »Čitalnici« pa smo opazovali vedno jedne in iste starejše pevce, kakih 9 do 13 na številu, in nobenega mlajšega, inteligentnega naraščaja, ker g. M. ni imel in tudi zdaj nima nobene privlačne sile na mladino. Da je pri koncertu dne 23. novembra nastopilo večje število mladih gospodov, to je čisto slučajno in brez vsacega pomena glede moje trditve. Leta 1907. je namreč nastal med goriško slovensko mladino neki razkol in vsled tega so plesali jedni v »Čitalnici«, drugi pa v dvorani »Centralne posojilnice«. Prvim je šel Čitalnični odbor v marsičem na roko in iz gole hvaležnosti so nekateri gospodje sodelovali pri onem koncertu, na katerega je g. M. tako ponosen, akoravno ni bilo poslušalcev.

Ne bodem se spuščal v novo analizo onih dveh razlogov, katera »Gorica« kot vzrok izstopa klerikalcev iz »Čitalnice« navaja, to tem manj, ker so vsi razsodni in trezno misleči, naj že spadajo k klerikalni ali liberalni stranki, v tem jedini, da navedena razloga nista take narave, da bi bila prišla čast in značaj g. M. in njegovih somišljenikov v nevarnost, ako bi bili prestopili prag »Trgovskega doma«. Kot eklatanten dokaz za svojo trditev navajam dejstvo, da hišni prelat Njegove Svetosti, Msgr. dr. Josip Gabrielčič, ni izstopil pri selitvi »Čitalnice« v »Trgovski dom«, ampak blagi gospod je ostal društvu zvest do svoje smrti. Kaj poreče k temu »Gorica«, ki je pisala nekroglog tega moža in ga v istem slavila kot bisef duhovnika, kar je tudi v polni meril zaslužil?! Torej en M. bi bil bolje znal, kaj je dopustno, kakor g. direktor centralnega semenišča.

Sedanje stanje »Čitalnice« sicer ni sijajno, toda glede naših razmer še vedno povoljno. Društvo šteje 90 domačih udov, med tem ko jih je bilo koncem leta 1904. samo 75. Glede delokroga se ne bode držalo svoječasne recepta g. M., ampak akomodiralo se bo sedanjim razmeram primerno in vodilo pri tem mu bodejo samo faktične potrebe društvnikov. Čitalnični udje se počutijo, kakor sem že zadnjič omenjal, istinito izborno v svojih moderno opremljenih prostorih, in ne želijo si nazaj onih žalostnih časov, ko so po zimi neznošno zmrzovali v bralnici, in ko bi bilo pri vsakem večjem dežju skoraj potrebno dežnike v društvenih prostorih razpenjati.

Kar se tiče prošnje v »Gorici«, da ostanem definitivno tam, kjer sem, odgovarjam, da ni ta prošnja na pravega naslovljena; obljubujem pa rad, da se bodem

Frédéric in Nais si nista napovedala sestanka. In zgodilo se je neko noč, da sta se našla pod oljkinim drevosom kraj obali. Že med večerjo so se večkrat srečali njeni gorečesrepi pogledi. Noč je bila nenavadno topla; Frédéric je slonel do ene popolnoči na oknu, pušil svačice in prežal v mrak. Proti eni je zapazil nejasno postavo, ki se je plazila ob terasi. Ni se več obotavljal. Spustil se je na streho ute, ki je stala pod njegovim oknom, odondot pa na zemljo, opiraje se na dolge drogove, ki so sloneli v kotu; na ta način se mu ni bilo treba bati, da zdrami mater iz spanja. Ko je bil spodaj, se je napolnil naravnost k stari oljki v bližini, dobro vedoč, da ga Nais pričakuje.

»Ali si tu?« je vprašal polglasno.

»Da,« je odgovorila prosto.

In sedel je k nji med suho travo; prijel jo je okrog pasu, ona pa mu je naslonila glavo na ramo. Nekaj časa sta ostala tako in molčala. Stara grčata oljka ju je ščitila s svojim sivkastim listjem. Črno in nepremično se je širilo morje pred njima in zvezde so visele nad njim. V ozadju zaliva se je Marzilija skrivala v svetli, samo na levi se je vrtil planierski svetilnik in se pajaviljal minutu za minuto, prodiraje temo z rumenim žarkom,

ogibal nekega gospoda, kakor gadje za lege. Ker mislim, da sem s tem stvarno in obilno pojasnil vse »Čitalnice« se tikajoče zadeve od leta 1904—1908. naprej, izjavljam že zdaj, da ne odgovarjam na nobeno eventuelno repliko in s tem sklepam.

J. Č.

Iz ajdouskega okraja.

Črniče, dne 25/4 1909. (Sanje). Bilo je lepega pomladanskega večera. Fantje so peli na vasi, drugi pa so šli pod okna svojih ljubic. Pomladni dihi in vonjava probujajoče se narave, čaroben svit lune, vse to je uplivalo zelo močno na čuteča srca. V bližnji hosti pa kakor bi šlo za stavo sta čukovala ponosno dva čuka. Kakor pri operi se je menjal glas čukov, peva sta leno pa spet močneje, pa leno itd. kakor bi se jima ne hotelo.

Tam gori na hribčku je sedel na klopi »nekd« in premišljeval svojo usodo. Moj Bog, je vzdihnil, gledaje blede luno in oziraje se tja v nesrečno hosto, kjer sta čukovala zaljubljena čuka. Moj Bog, zakaj sem jaz tako nesrečen. Tam doli ob suhem potoku sem ustanovil katoliško, krščansko društvo, in vabil v to mladino in starino, a malo, zelo malo se mi jih je usedlo na jim, in še ti so sami sivčki, od katerih zna samo eden pisati in brati. Moj Bog, samo sv. časopise imamo tam doli ob suhem potoku, ali kaj pomaga, samo eden zna brati. Kar je mladine pa, — joj, joj, niti zmeni se ne zame, sam dva in pol fanta imam, jožs, jožs, kaj bo. Resno se mu je posmijala luna v tem hipu in se brzo skrila za oblake.

Najbrže je uplivalo milo petje čukov v hosti, da je naš junak nato trdno zadremal.

Kakor zaljubljenemu dekletu, ko jo fant poljubi na rdeča usta, tako se je zaigral našemu junaku sladek nasmeh na ustih v spanju. Sanjal je. Kakor ubežni kralj je sanjal. Tam od Sela vidi prihajati četo za četo čukov, pa so se spreminjali v orle pa spet v čuke itd. On pa jim gre nasproti s palico v roki pred svojo četo, katera je bila velika in dolga in široka. Vse se mu klanja, vse ga časti. Pred seboj pa vidi v prahu se valjati zavržene liberalce, kakor hrošče, kateri se mu klanjajo in ga prosijo odpuščenja in milosti. Tam doli v nižavi pa opazi nekoga, ki okolu svoje hiše škorpjone lovi. Le lovi le, glej mene, koliko sem jih nalovil, sicer pa zahtevam, da se mi klanjaš, glej, kako leže tvoji pristaši pred menoj tu v prahu kakor hrošči. Niti zmeni se ne škorpjone loveči za njegov ukaz, le mirno naprej lovi in molči. To pa tako močno razjezi junaka, da močno z zobmi zaškriplje. V tem trenutku pa joj, sliši kamenje padati debejo kot glave. Jaz kralj zakriči ukazajoče, a v tem hipu so ga imele že v krempljih liberalne pesti in ga neusmiljeno mikastile, da mu je pot kurkoma lil z obraza.

Ne čuka ne čukovke ni bilo v pomoč, vse one čete so se poizgubile, izginile Bog

ki je nagloma ugašal; in nič ni bilo prijetnejše od te luči, ko se je neprestano izgubljala na obzorju in neprestano prihajala nazaj.

»Tvojega očeta torej ni doma?« je vprašal Frédéric.

»Skočila sem skozi okno,« je odgovorila z važnim glasom.

O svoji ljubezni nista govorila, zakaj od daleč je prihajala ta ljubezen, iz prve njune mladosti. Zdaj sta se spominjala iger, ko je poželenje prodiralo že v tinstvu. Naravno se jima je zdelo, spuščati se v ljubkovanje. Povedati si nista vedela ničesar, čutila sta ednole potrebo, ona bi ti njegova, in on biti njen. Njemu se je videla krasna in mamljiva v svoji vročini in svojim vonjem po zemlji, ona pa je čutila ponos tepene hčeri, ko postaja ljubimka miadega gospodarja. Darovala se mu je. Že se je bližala jutranja zarja, ko sta se obadva vrnila v svoji izbi, vsakateri po isti poti, po kateri je prišel.

III.

Kak božanski mesec! Niti nega dne ni bilo, da bi deževalo. Neprestano sinje nebo se je širilo kakor svilen šotor, in nobena meglica ga ni skalila. Kakor rožnat kristal je vstajalo solnce in zahajalo v

ve kam. Kakor obstreljen zajec skoči v tem hipu pokonci in se ves razburjen prebudi.

Tema je bila nastala v tem času, kajti luna se je bila naveličala gledati njegova kretanja v teh sanjah in je bila že davno zašla za nizki Kras. Oh varljive sanje, vzklikne, ko se je prebudil, kako krasno je bilo, koliko čukov, koliko orlov, koliko mladih katoliških telovadcev. In sedaj ni telovadcev ne telovadnice ne telovadnega orodja ne telovad. vaditelja, nič ni, samo dva in pol otroka in par sivčkov je tam doli ob potoku v tesnej kamrici. Oh da bi imel vsaj malo škorpjonovega olja od onega lumpa, ki sem mu ukazal okolu hiše škorpjone in čuke loviti, da bi si te pekoče ranice pomazal.

Sanjal sem, da so me fantje kamnjali. Pa zakaj? Oh hudobni jeziki.

Jo—j, kaj sem danes naredil. Kakor bi mu pumpal kri v glavo, oblila ga je v tem trenutku rdečiča. Jo—j, v sanjah sem pisal v »Primorski list«, da je namreč vse to res, kar sem sanjal. Kaj poreče javnost, ko zve, da ni to nič res: da nimam čukov ne orlov ne pevskega zbora. Kaj naj storim, če me bode kak pop vprašal kje je vse to. No pa povem vsakemu resnico. Da vse to namreč, kar sem pisal v »Primorski list«, so bile le varljive sanje.

Iz komenskega okraja.

Rešitev vprašanja napisov na postaji v Nabrežini. — Iz Nabrežine: Čujte, kako se je rešilo vprašanje napisov na naši postaji, ki smo jih toliko časa pričakovali. Ker se je minole praznike muogo govorilo, da je stvar ugodno rešena in da bodo v nekoliko dneh viseli tudi slovenski napisi, sem šel — ne bodi len — na postajo, da se prepričam na lastne oči. In videl sem veliko spremembo. Pri blagajni visita dve tabli, na katerih je na prvem mestu slovoščina! To bodo strmeli naši občinski starešine in naš poslanec Štrekelj, ko bodo videli — tako rešitev!

(Dalje v prilogi.)

Moll-ov Seidlitz-prašek

je za na zelodcu trpeče neprekosljivo sredstvo katero ima prednost pred vsimi drugimi dra stičnimi čistil. kroglicami in grenčicami.

Cena orig. škatlje K 2.—
Ponarejanje se sodnijsko zasleduje.

Moll-ov Franc. žganje in sol

za ribanje života. — Bolečino olajšuje in okrepuje starnano sredstvo proti trganju in prehlajenju vsake vrste.

Orig. steklenica K 1.90

Na prodaj po vseh lekarnah in mirodilnicah. Glavna lekarna A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik, Dunaj, I. Tuchlauben 9.

Zaloga v Gorici v lekarnah: G. Cristofoletti, A. Gironcoli.

oblaku zlatega prahu. Navzlic temu ni bilo prehude vročine; morski veter je prihajal s solncem, s solncem je nehal; noči so bile prelestno sveže, polne aromatskeg. vonja rastlin, ki so se razgrevale med dnevom in so ponoči dišale.

Dežela je krasna. Od obeh stranij zaliva molé skale v morje, dočim se v dalji širijo otoki, kakor bi zapirali obzorje; in morje se zdi le široko jezero z globoko modro vodo, kadar je vreme lepo. Ob znožju hribov razgrinja v daljavi Marzilija svoje hiše po nizkem gričevju. Kadar je zrak čist, se vidi od Estaque sivi ključ Juliette s tenkimi jambori ladij, ki počivajo v pristanu; dalje zadaj se vidijo izmed gostega drevja pročelja poslopij in kapela Notre-Dame-de-la-Garde se beli pred sijajno na griču. In breg se vleče od Marzilije, se loči in kroži v širokih zobeh, predno pride do Estaque, obdane od tvornic, ki zdajpazdaj izpuščajo visoke perjanice dima. Kadar zaide solnce popolnoma, leži morje skoro črno in kakor speče med skalnima rtoma, ki grejeta svojo belo barvo z rumeno in rjavo. Kakor temnozelené lise so smreke na rdečkastih tleh. Vse to tvori postransko sliko, kakor kotiček jutrove dežele, ki izgine v slepečem trepetanju dneva.

Domače vesti.

Smrtna kosa. — Danes sredi majake radosti proti večeru ponesejo v Tolmino k večnemu počitku zemskie ostanke 21 letnega mladeniča Stankota Vrtovca. Dolga enoletna bolezen ga polaga v hladni grob. Mladenič je bil predelaven, zato je postal žrtev dela. Bil je res uzoren mladenič, priden, skrben, skromen in vrtar v izgled mladini. Bil je idealen dečko, unet za vse dobro in plemenito, unet za napredek; delal je pridno doma v trgovini, brigel pa se je tudi za vse slovensko občanje. Zadnja njegova prošnja in želja do očeta je bila ta, da naj oživi tudi možko podružnico družbe sv. C. in M. v Tolmini. — V miru naj počiva plemeniti mladenič in blag mu spomin, preostalim žalujočim pa naše iskreno sožalje!

Slovensko gledališče v Gorici. 8. večer (29. IV. 09) Aleks. Bisson: »Dobri sodnik.« — Menda ga skoro ni človeka, ki bi ne poznal sv. Birokracijusa. To vam je čuden svetnik! Vse mora biti kot on hoče, pa naj si bo še tako neumno in bedasto. In razumljivo je, da se pojavi na take stvari tudi reakcija, da pridejo duhovni, ki niso s tem zadovoljni. V takih slučajih dobimo umetniške satire in persiflaže. Mi Slovenci imamo tako imenitno satiro na učenjake, ki mislijo, da je res vse tako kot oni dokažejo: To je efektna igra Detelova: »Učeniak.« »Dobremu sodniku« nekoliko podobna je klasična nemška drama »Bobrov kožuh« (Biberpelz). Tudi v tej igri se smeši te in one napake, ktere se v resnici godijo. Priznati moramo sicer, da ni vse tako, kot se v igri vidi, a dosti je res. Satira in persiflaža se poslužujeta dostikrat tudi pretiravanja, karikature, da dosežeta svoj namen. Tako smo to videli tudi v »Dobrem sodniku«.

Preiskovalni sodnik Leplantois je velik čudak. On se posebno ozira na anonimna pisma in da vsakega obdolženca takoj zapreti. On je v svoji sodniški praksi čisto prepričan, da je dotičnik tudi res kriv, čeravno zato nima dokazov. Zanimive so posebno scene, ko on že po hoji po podplatih raznih ljudi hoče dokazati njih krivdo. Tu tiči dosti satire na laškega učenjaka Lombrosa in njegovo teorijo, da je človeku vse prirojeno. Po glavi, po životu se mu že pozna, da je hudodelec, pravi namreč omenjeni profesor, a dostikrat to le ne velja, kakor se vidi iz drugih dokazov. Sicer pa tudi Leplantois ni vedno stanoviten; posebno ima ženski spol dokaj vpliva pri njem, in mladi krasotici na ljubo stori on rad marsikaj, kar se sicer ne strinja ravno z njegovo teorijo o podplatih. Nazadnje pa še sam uvidi, da je tista vrsta justice, katero je sam gojil, popolnoma nepravda in brez vrednosti, ker se sam zaplete v konflikte, iz katerih se ne more rešiti niti po svojih paragrafih.

To je približno tema vse komedije. Sicer bi se dalo še to in ono omeniti, a pri burkali je sploh težko podati celotno nit vsega dela. Pri burki pač ne gre toliko za kako idejo, za kako dejanje, tu gre bolj za komične zapletke in humoristične kom-

Toda Estaque ni le ta proga ob morju. Skozi vas, naslonjeno na hribovje, vodijo ceste in se gube v kaos razbitih tal. Vlak iz Marzilije v Lyon vozi med ogromnimi pečinami, po moštovih preko jarkov in nagloma sam izgine pod skalo, kjer ostane poldrugo miljo, v tistem predoru De la Nerte, ki je najdaljši v Franciji. Nič se ne more meriti z divjim veličanstvom teh soptes, ki se režejo med gričev, teh ozkih stez, vijočih se po dnu jarkov in teh suhih pobočij, ohraščanih s smrekami, dvigajočimi se liki rjaste in okrvavljene stene. Tu intam se okolica razširi, suh oljčin nasad se razprostira na dnu dolinice, in kakšna izgubljena hiša kaže svoje slikano pročelje z zaprtimi okni. Poleg tega naletaš na steze, zaraščene z ostrožnicami, neprodirno grmičje, kupe kremenja, truge posušenih hadournikov, — kraji, na vsakatero iznenadenje, ki čaka potujočega v puščavi. Zgoraj, pod črnim robom smrek razprega nebo svoj nepretregani trak čistostinje svile.

Tu vidiš tudi ozko obrežje med skalami in med morjem in rdečo zemljo, kjer so opekarne, največja obrt te okolice, izgredle ogromne jame, da pridobivajo ilovico. Razrovana in razrita zemlja je to, jedva posajena z redkimi, slabotnimi dre-

binacijami. — no in teh pač ta večer ni manjkalo. Sedaj to, sedaj zopet ono, tako da človek res ni prišel iz smeha. To je bilo nekaj za Goričane. Kedor se tu ni smejal, ta menda sploh ne pozna smeha. Občinstvo je bilo res zadovoljno in ni šteditilo s pohvalo.

Igralo se je prav dobro. Na odru je bilo vse igralno osobje in vsakdo je pripomogel po svoji moči, da so nam napravili prav lep in zabaven večer. Ne bom omenjal posameznosti, saj sedaj naše igralce že tako vsi poznamo. Postavil se je prav krepko gosp. Povhé kot sodnik, gospa Bukšekova kot tašča in gospica Kavcka kot žena. Ravno tako je bila dobra gospica Winterova in gospod Bohuslav kot sodnikov tajnik. Sploh je bil občinstvo s predstavo skozi in skozi zadovoljno, kar je pri nas že dosti, kajti to se mora priznati, da morda mi tu v Gorici zahtevamo od igralcev res včasih več kakor pa menda drugje. —

Obisk je bil enkrat zopet dober. Ta in oni obraz, ki ga še nismo videli pri predstavah, smo opazili ta večer. Tako je prav! Pokažimo, kaj smo in zavedajmo se svoje dolžnosti. Sovražniki naši pazijo na vsak naš korak in zato je treba, da mi stopamo pravilno in korektno po poti, ki pelje navzgor, po poti, ki pelje do napredka in resnice. — Potem naj »Grazer Tagblatt« piše tako ali tako — naša vest bo čista in imeli homo zavest, da smo storili v svojih razmerah kolikor je bilo pač v naših močeh. Še dve predstavi imamo, potem je konec naše sezone; pridite vi vsi, ki se še niste pokazali do sedaj, pridite in oglejte si slovensko umetnost, pogledajte si, kaj zmoremo mi, mi — nekulturni Slovenci.

Slovensko gledališče. — Opozarjamo na današnjo predstavo: »Red iz uravnosti«, to je igra, ki spominja na »Lanovca«. — Jutri bo poslovilna predstava »Ugrabljene Sabinke«.

Vstopnice za gledališče prodaja (za današnjo in jutranjo predstavo) trgovina Gabrščekova v Trgovskem domu danes do 2. popoldne, ko se trgovina zapre zaradi shoda N. D. O. in praznovanja 1. majnika.

Še dve predstavi! Rodoljubno občinstvo naj se udeleži vsaj teh dveh predstav v prav obilni meri.

Gledališki in pevski večer v Gorici prirede v »Trg. domu« v torek, dne 4. maja ob 7/9 uri zvečer člene slov. dežel. gledališča iz Ljubljane z ozirom na dejstvo, da ni bilo v ciklu zastopane niti enega muzikalnega dela. Program je nadvse sijajen. Priobčimo ga v torek. — Slavno občinstvo opozarjamo, da ne zamudi te prilike in poseti ta večer, ki bo nudil v vsakem oziru več kot preveč. — Omenjeno bodi tudi, da je finančni uspeh na korist igralcem samim. Torej v torek zvečer vsi v »Trgovski domu«.

Prvi majnik. — Zjutraj ob 5. uri je svirala vojaška godba po mesta. Popoldne je majniški shod N. D. O., kakor povedano na prvi strani, soc. demokratije imajo shod na Telovadnem trgu in potem veselico na Go-

vesi, in zdi se, da je dih goreče strasti izrušil njene studence. Na stezah se človeku zdi, kakor bi hodil po mavcu, kajti vgreza se mu do gležnjev; in ob najmanjšem dihu vetra se razsipajo po grmovju veliki oblaki prahu. Ob zidovih, ki odsevajo blesk žarilnic, spe sivkasti martinčki, dočim vstajajo iz vroče zarjavele trave cele megle kobilic, kakor bi prasketale iskre nevidnega ognja. V tem mirnem in težkem zraku, sredi te južne zaspanosti ni drugega življenja, kot monotona pesem murnov.

V tem plamenečem kraju sta se ljubila Nais in Frédéric cel mesec dnij. Zdelo se je, da se je res nebeški ogenj izlil v njuno kri. Prvih osem dnij sta bila zadovoljna, da sta se sestajala ponoči, pod tisto oljko tam na morski obali. Uživala sta nepopisne radosti. Svežost noči je mirila njuno vročico; večkrat sta nastavljala svoji razpaljeni lici in roke vetrovom, ki so bežali mimo njih, da se ohladita, kakor v mrzlem studencu. Leno in sladkostrastno je plakalo morje ob skalah pod njunimi nogami. Presunljivi vonj obmorskih rastlin ju je očajal s poželenjem. V naročju drug drugega, upirana od blaženih napov, sta zrla nato na ponočno svetlikanje Marzilije onstran vode, rdeče ognje ob

riščeku. Prodajalne so popoldne zaprte, delo po delavnicah počiva. Dan je krasen.

Učiteljsko društvo za sozanski šolski okraj bo zborovalo dne 6. maja t. l. v Sežani. Vspored: Predsednikov nagovor. Ovrženje zapisnika. Letno poročilo tajnika in blagajnika. »Naši parlamentari«, poročila A. Breščak. Volitev novega odbora in delegatov za zbor. zaveze! Predlogi.

Socijalni demokratje v Gorici so lani grdo pogoreli s svojim obhodom po mestu, vključ temu, da je korakal z njimi sam — dr. Tuma. Zato so letos preložili obhod na popoldne ter zbornali v Gorico vse delavce iz Ločnika in Podgore in spreved prične pri Soškem mostu. Torej sociji podgorske tovarne bodo danes gospodarji goriških ulic! — Znak slabosti in propada! Sociji bodo plesali dva dni, danes in jutri!

Imenovanje. — H. Hinko Rebolj, pristav in računovodja c. kr. drž. železnic v Kranju, je imenovan postajenačelnikom v Ajdovščini.

G. Ant. Koritnik je daroval od dobljene stave K 5 — za »Dijaško kuhinjo« in K 5 — za družbo sv. Cirila in Metoda. Hvala mu!

Promeščen je postajenačelnik v Ajdovščini g. Vencajz v Trst k ravnateljstvu drž. žel. odd. VII.

Poročnikom je imenovan pri tukajšnjem 47. pešpolku dosedanji čast. nam. g. Fr. Strel.

»Pevsko in glasbeno društvo v Gorici« naznanja gg. pevcem, da se bo vršila pevska vaja v ponedeljek ob 8 1/2 zveč.

Nagle smrti je umrl v laškem Vidmu nadmagaziner avstrijske južne železnice 54 letni Anton Trebše iz Spenice. Po noči mu je prišlo slabo in zadela ga je kap.

Baharije, koliko je žrtvoval Gregorčič za »Š. dom«, tudi ni ne konca ne kraja po »Gorici«. Če je kaj dal, saj je lahko dal. Kot državni poslanec, že toliko let, ima lepe dohodke, radi tega ima dopust kot semeniški profesor; torej dosti denarja za prazen nič, in, prosimo, ljudskega denarja. Če je kaj dal, je dal le malo od obilnih dohodkov. Čemu torej toliko hvale? — Tudi Gabršček je daroval marsikaj leto za letom za šole. Le pogledati treba v stare letnike »Soče«, kako je daroval ob raznih prilikah, n. pr. ob novem letu, lepe svote za slov. šole in druge narodne namene ter tako vspodbudil tudi druge, da so kaj dali. Pa se ni bahal. Še svojega imena ni imenoval, ampak rekel je, da daruje »Goriška tiskarna«. In dal je od trdo prisluženega svojega denarja, ne pa takega, ki se ga potegne 1. vsakega meseca ali od nezasluzenih diet! — Ta baharija po »Gorici« smrdi že tako, da je jela presedati celo že klerikalcem!

Plazovi na cesti Koritnica-Soča-Trenta. Dne 9. marca je brzojavil deželni odbor cestni odbor bovški, da je cesta Koritnica-Soča-Trenta v dolgosti 18 km v zametih in da so jo zasuli plazovi. Troški za izčiščenje ceste bi znašali glasom brzojavke 10.000 kron. Cestni odbor je prosil nujne izdatne podpore, ker bi sicer ostala cesta dva meseca zaprta.

vhodu pristanišča in na iskric plinovih svetilk, ki so na desni in levi risale podolgaste loke predmestij; v sredi, nad mestom, je bilo živo migljanje luči, dočim je bil vrt na griču Bonaparte ostro začrtan z dvema plotoma svetlobe, dvigajočima se kraj neba. Zdelo se je, da vse te luči onkraj spečega zaliva svetijo nekakemu zasanjanemu mestu ki ob jutranji zori izgine. In nebo, razprostrto nad črnim kaosom obzorja, ju je mikalo z mogočnim čustvom, polnim nemira, ki ju je sklepal v še tesnejši objem. Zvezd je deževalo. Podobe na nebu so bile v teh svetlih provensalskih nočeh liki živi plameni. Trepetajoča pod neizmernim prostranstvom sta povešala glavo, zanimajoča se le še za samotno zvezdo planierskega svetilnika; njena plešoča luč ju je polnila z mehko, dočim so se njiju ustnice iskale v poljubih.

Neko noč pa sta našla na obzorju veliko luno, ki ju je gledala s svojim rumenim obrazom. V morju se je svetil steber luči, kakor da je ogromna riba, pač kakšna jegulja iz globokega dna, nasejala brez konca prstanov od svojih zlatih luskin; in popoldnevna svetloba je gasila soj Marzilije ter obhivala griče in razjedeni breg. Čim se je dvigala luna na nebosklonu, je postajala luč jasnejša in sence razločnejše.

Se istega dne je deženi odbor dopisal prepis brzojavke z ekspresnim dopisom c. kr. namestništvu in okrajnemu glavartsvu tolminskemu. V teh dopisih je poudarjal da je siromašno prebivalstvo odrezano od ostalega sveta in tako predano vsem nevarnostim, ki izvirajo zanje iz tega, ker nimajo s človeškimi bitji-nobenega stika. Pretilo je pomanjkanje živeža. Prosil je, da bi državne oblasti — ki so v to v prvi vrsti poklicane — odpomogle s takojšnjimi ukrepi. Opažal je, da bi bilo namenu jako koristno, ako bi se naročilo vojaštvu, naj cesto izčisti.

Na dopis, naslovljen na c. kr. okrajno glavartstvo tolminsko je le-to doposlalo deželni odboru prepis poročila, doposlanega na c. kr. namestništvo, ki je v njem rečeno:

Na lice mesta se je podal upravitelj cest, ki je dognal, da je promet na cesti Bovec-Soča-Trenta vsed visokega snega, zametov in plazov za sani popolnoma zaprt. Za pešce je hoja po cesti skrajno težavna in nevarna, ker se je bati, da se zopet utržejo novi plazovi. Tedajšnje kidanje snega in čiščenje ceste bi stalo približno 8.000—10.000 kron. Ko pa se bo začel sneg tajati, bodo gotovo novi plazovi zaprli cesto in čiščenje bode provzročilo zopet znatne troške.

Ta cestna črta, — cesta po trentski dolini — tvori edino zvezo med vasmi Kal, Koritnica, Soča in Trenta in med Bovecem in so prebivalci teh krajev navezani na Bovec tudi za nakupovanje vsak dan potrebnih živil. Ako bi bila zveza z Bovecem za več časa pretrgana, bi občutile zgoraj omenjene vasi hude posledice, tako da je nujno potrebno, da se prične kidati na cesti nakopičen sneg, kajti, drugače bo cesta gotovo več kot dva meseca zaprta.

Občini Soča in Trenta spadata med najubožnejše občine tolminskega političnega okraja, če ne cele dežele, in jima je kratkoma nemogoče na katerikoli način pomagati si, pred vsem, ker ne moreta dati niti potrebnih delavskih moči na razpolago, ki bi prometne ovire odstranile.

Cestni okraj bovški, ki ima skrbeti za to skladovno cesto, ne more prenašati stroškov za odpravo takih izrednih katastrofalnih nezgod; ako bi moral cesni odbor na svoje stroške izčistiti cesto, bi bilo to zvezano s takimi izdatki, da bi jih preobremenjene občine nikakor ne mogle prenašati.

Glavarstvo je k zaključku predlagalo, naj bi se takoj nakazala izdatna podpora, da bo imejo prebivalstvo trentske doline, ki je moralo v pretekli zimi že itak mnogo pretrpeti, pri čiščenju ceste vsaj nekaj, dasi težko zasluženega dobička.

Ta dopis je poslalo c. k. namestništvo ministerstvu za javna dela.

Na to nam je sporočila deželna politična oblast s svojim dopisom z dne 26. marca t. l., da jo je ministerstvo za javna dela pooblastilo, da izplača za kidanje snega na cesti Koritnica-Soča-Trenta znesek 3000 K.

Odtistihdob jima je bila ta priča napoti: Bala sta se, da ne bi ju kdo zalotil, ako ostaneta tako blizu Blancarde. Pri naslednjem sestanku sta zapustila posestvo skozi razpoklino porušenege obzidja in nosila svojo ljubezen po vseh skrivališčih, ki jih je nudila okolica. Izprva sta se zatekla v varstvo zapuščene opekarne; razpadla zgradba se je dvigala tam nad kletjo, kjer je še vedno zijalo dvoje peči. Toda ta brlog jima je bil prežalosten; raje bi se bila čutila pod svobodnim nebom. Potikala sta se po rdečih glinokopih in odkrivala prelestna skrivališča, pravcate puščavice v obsegu par štirjaških metrov, kjer sta slišala samo lajanje psov, stražečih oddaljene kočje. Šla sta dalje, na brezkončne izprehode ob skalnatem bregu, proti niolonski strani, sledila tudi ozkim stezam po soteskah in iskala oddaljenih jam in špranj. Celih štirinajst dnij so trajale te noči, polne iger in ljubezni. Mesec je bil izginil in nebo je spet postalo črno; a zdaj se jima je doždevala Blancarda premajhna, da bi ju sprejemala vase. Čutila sta potrebo, darovati se drug drugemu po celem prostoru okolice.

Ta znesek je nakazal okrajnemu glavarstvu tolminskemu in se boče izplačeval cestnemu odboru po potrebi proti predložitvi računa.

Milijanski govori za slovensko delavstvo se vršijo od četrtka do danes v cerkvi na Travniku v Gorici. Jutri bo pa procesija na Sv. goro, seveda tudi za slovensko delavstvo. V resnici je pri govornih in be tudi pri procesiji malo ali nič delavstva, toda „krščanski socialci“ hočejo zopet malce nufarbati svet, da je priredilo slov. krščanske delavstvo v velikem številu procesijo na Sv. goro. — Tam gori jim bodo pridigali o plačilu onstran groba, kakor je pridigal delavcem svoj čas ranjki dr. Jožef Pavlica. Delavcem je ostalo to dobro v spominu. Zato pa „krščanski socializem“ na Goriškem ne bo nikdar uspeval. Če se posvečeni gospodje ne branijo plačila že na tem svetu, čemu bi se ga branil ravno delavec ter ga čakal na onem svetu? Delavec varuj se črnih socialcev!

«Lega nazionale» in «Šolski Dom». — Po dolgem času šele je po »Soči« povedala »Gorica«, da je zborovala goriška podružnica »Leg« ter vzela na piko posebno Podgoro. »Gorica« je dostavila, da naj posnemamo Lahe, češ, kakor se oni trudijo za »Leg« in žrtvujejo za njo, tako naj delajo tudi Slovenci za »Šol. dom«! Jako lepo — ali najprvo je treba, da klerikalna stranka izpusti iz svojih rok »Š. d.« ter ga postavi na neutralna tla. Potem bi bila dolžnost vseh Goriških Slovencev podpirati »Š. d.«; dokler je pa le politična postojanka klerikalne stranke, je pa ta dolžna skrbeti zanj in ga vzdrževati. Ključ: Posnemajmo Lahe velja za prvi vrsti za klerikalce, kajti pri Lahih ne izkorišča nikdo v strankarske namene »Leg«, marveč jo smatrajo vsi za svojo skupno last in zato vsak rad daruje za »Leg«. Če je pri Lahih tako pri agresivnem društvu, kako nujnejša je pač taka potreba pri Slovincih pri obrambnem društvu! — Radi klerikalne zakrknosti »Š. D.« ne more vršiti svoje naloge. Lah in že Nemci gradijo šolske vrtnice v Gorici, slovenskih tako potrebnih pa ni in ni. Krivda zadeva klerikalno stranko.

»V ječah in grobeh se porode moči, stokrat večje in močnejše kakor nasprotnikov. Upajte in delajte in nikar ne tratite časa z jokanjem!« — »Slov. Nar.« je priobčil lep članek o drakonični obsodbi v Ljubljani. Članek pripoveduje, da se je vozil po Komskem jezeru v Italiji. Veslar je gledal v enomer na teraso vile Melzi. Poprašan je povedal, da na oni terasi je visela avstrijska zastava l. 1848. Ko so izvedeli, da je v Milanu pregnana avstrijska armada, je snel on zastavo z vile. Pripovedoval je vse dogodke onega časa in pokazal knjižico o mučenicih iz l. 1852. Duhovnik don Tazzoli je zapisal oporo, v kateri pravi, da naj žrtve, ki padejo, nikomur ne vzahejo poguma. Narodi zmagujejo le po svojih mučenicih — — — zapisal je tud gorenje prve lepe besede! — Gledé tratenja časa z jokanjem prihaja nam na misel historija o premazanih napisih na Vipavski železnici, katero smo čitali pred kratkim v »Ed.« Joj, kako je bilo ginljivo iltenje, ko so premazali napis »Stranišče«! Če bomo ob takih prilikah le jokali, se nam bo smejal cel svet! Pač nekoliko drugače treba nastopiti. — Sicer pa je vsa reč po naših informacijah ta, da sta bila res napisa »Pošta« in »Stranišče« odstranjena z jednega vagona, ali se zopet napravita na protest ajdovskega županstva.

Vojaški nabor v Gorici. — Včeraj je pričel vojaški nabor v Gorici, in sicer za mestno občino. Predstavilo se je nabornikov 94 iz prvega razreda, potrjenih 39; iz drugega 71, potrjenih 5.

Izpred sodnije. — Na dva dni strogega zapora je bila obsojena Josipina Sta-

kuš iz Gorice, ker je pustila 24. febr. t. l. svojo 2½ letno hčerko Marijo samo doma pa se je otrok tačas opekel in umrl na opeklinah.

Na goriškem tramvaju se vedno menjava sprevodniško oseboje. V vodstvu so gospodje, ki delajo grdo s sprevodniki, vsled česar odhajajo; pa tudi je služba prenaporna, zato si pomaga proč, kdor le more. Čujemo tudi, da obstoji obveza, da se mora sprejemati le avstrijske podanike, kar pa ni vseh ne nadzorniku ne inženirju, ki sta iz kraljevstva. Bajeta hočeta dokazati, da ni tu sposobnih ljudi, da se mora torej najeti Lahe iz kraljevstva. Nekega Kalabraža so baj: že urinili med oseboje na tramvaju.

Pred kratkim je sedlo v tramvaj ob južni železnici par kranjskih Slovencev, ki so rekli, da se peljejo do Travnika. Sprevodnik jim je dal listke, ali neki zagrizeni Lahon se je repenčil nad njim, češ, da Travnika ni, da je le Piazza grande. Prišlo je do prerekanja in Slovenci so rekli čisto pametno, da če nočejo, da bi se vozili Slovenci s tramvajem ter govorili slovensko in bili postreženi slovensko, naj to napišejo na tramvaj, pa se ne bo vozil noben Slovenec z njim. Ime tistega nadutega Lahona, ki rad služi tudi slovenske novice, nam je znano.

Treščilo je sinoči v sobo hiše Al. Faganela v Dol. Vrtojbi, kjer je spal otrok 4 let. Strela je pobila po sobi vse ter zakrila otroka s steklom, ali otroku se ni zgodilo nič; bil je le prestrašen. Strela je šla potem v hlev ter ubila kravo in tele.

Iz Ajdovščine smo priobčili dopis, ki se je tikal g. finančnega svetnika Lacha, češ, da je pripeljal s seboj nekega uradnika za tolmača rasproti strankam. Od druge strani smo izvedeli, da notica ne odgovarja popolni istini. G. L. je bil v Ajdovščini v dragih poslih ter ne pot obuje nobenega tolmača; tudi je bil g. A. le slučajno tam.

Odprli lekarni. — Jutri popoldne bosti odprti v Gorici lekarni Gironcoli Pontoni. V teh dveh lekarnah bo tudi ponočna služba v času od 2. do 9. t. m.

Priporočamo našim rodbinom
Kolinsko cikorijo.

Zveza narodnih društev.

Predsedništvo »Zveze narodnih društev« se tem potom še enkrat obrača do svojih društev, katera še niso vrnila izpolnjenih obrazcev, s prošnjo, naj bi ista blagovolila v najkrajšem času vrniti izpolnjene obrazce. Nekatera društva, katera se mislijo udeležiti po treh zastopnikih občnega zbora »Zveze narodnih društev«, tudi še niso določila svojih volilnih mož in niso še naznanila istih Z. N. D. pismenim potom. Društva pa, ki imajo kako serijo iz osrednje knjižnice, naj poročajo, kolikokrat se je ta ali ona knjiga izposodila.

Tamburaško in pevsko društvo »Svoboda« v Renčah priredi v nedeljo 2. maja 1909. v dvorani g. R. Žnidarčiča gledališko predstavo. Uprizori se prvokrat moč uniforme operetna burka v 3. dejanjih. Spisal Jak. Štoka, vglasbil H. O. Vogrič. Vspored: 1. F. Albin: Arije iz opere »Maričon«, petje z orkestrom 47. pešpolka. 2. J. Štoka: Moč uniforme. — Začetek točno ob 4 uri pop. Po predstavi ples na javnem trgu. Cene: Stojišče 60 vin., sedeži I. vrste 2 K. II. vrste 1-40 K. — Na obilo udeležbo vabi odbor.

Veselica v Podmelcu. — Kakor se sklapa po vspredu, se bo vršila jutri lepa veselica v Podmelcu. Do sedaj je bilo v teh krajih malo veselice in zato naj se ne zamudi sedaj te prilike in kdor le more, naj se udeleži te veselice v naših hribih.

Pevsko in bralno društvo na Brjah pri Rihembergu je odneslo veselico, določeno za 2. maja, na 16. dan maja. Prosi se, da bi druga društva v okolici to upoštevala, prosi se ob jednem za obilen obisk.

Trgovsko-obrtna in gospodarske vesti.

Trgovca I. Druvta v Gosposki ulici (usnje, strojárse in čevljárse potrebščine) je — zopet odprta. Vrejena in založena bo docela na novo. Mnogoletnim odjemalcem priporočamo, da se je zopet oklenejo v bodoče še z večjim zaupanjem.

Dogodki na Turškem.

Abdul Hamid je došel v Solun v spremstvu 11 žen in dveh princev ter 6 oseb svojega dvora. Nahaja se v vili Al-latini, kjer je pod strogo vojaško stražo.

Novi sultan je sprejel podšefa generalnega štaba solunskih čet Ali Riza pašo in artilerijskega zapovednika Hasan Riza pašo, ob tej priliki je hotel darovati vsakemu 50 funtov, katera sta pa odklonila. Ko je le še silil v njiju naj vzameta, je zaprosil Ali Riza sultana, naj svojim podnikom nikdar ne daje darov, ker ta običaj je uplival na dosedanji tiranski režim.

List »Servesti Funum« javlja, da je novi sultan podaril vse svoje privatno imetje narodu. Abdul Hamid radi obleganja Jildiza in odprave služabništva ni 24 ur nič jedel, kar je sam povedal poslanstvu, ki mu je naznanilo, da je odstavljen, ter je prosil kruha. Omenjeni list pravi, da je to kazen božja.

V seji narodne skupščine je več poslancev stavilo predlog, naj sultan vnovič pred narodno zbornico priseže za ustavo, ker je v vojnem ministerstvu prisegel le pred predsednikom senata in zbornice ter generali. Narodna skupščina je z veliko večino sklenila, da ima sultan svojo prisego ponoviti in enega dne tekom tedna, kadar se mu poljubi, priti pred zbornico.

Turška duhovščina se kaže sploh protivno novemu sultanu. Pravijo, da je odstavljenje sultana Abdul Hamida greh, ker se kalifa ne more nikdar odstaviti.

Sestavljena je posebna vojaška sodnija, ki ima soditi razne evnuhe, špijone, upornike itd. Naloga te sodnje je, da sodi v štirih dneh okoli tritisoč ljudi. — Dosedaj se vrši vse točno, kakor da bi bilo namazano. Usmrtili so že 50 evnuhov, preko 200 častnikov, 50 podčastnikov, nekaj vojakov, duhovnikov, par sto špijnov itd.

Na podlagi vesti iz Adane je bilo zžganih pet okoličanskih vasi. V vsem vilajetu je bilo poklanih okoli 25.000 kristijanov.

Politični pregled.

Postanska zbornica. — Nadaljevanje k zadnjemu poročilu: Finančni minister je navajal, da dobe dežele po novem ključu pred vsem 12 milijonov iz direktnih davkov, potem 32 milijonov za deželni davek na pivo in oni del na davku od žganja, ki so ga dežele že dosedaj imele v znesku 20,700,000.

Poleg tega bo dala država deželam 41 milijonov kron, tako da dobé dežele skupno okoli 106 milijonov kron. Po odbitku onega zneska, ki ga dobé dežele, ostane za državo in povišanje davka na pivo in žganje 21 do 22 milijonov kron. Ker bo de od večjega dohodka 64 milijonov kron nakazano 41 milijonov kron deželam, tako, da ostane za državni zaklad približno 23 milijonov kron, se državi pač ne more očitati, da postopa tesnosrčno.

Razlagajoč davek na žganje, je povdarjal finančni minister, da hoče ostati pri sistemu bonifikacije. Za naslednjih pet obratni perijod se bo bonifikacije na kontingent in ekskontingent povišalo za eno krono. Današnja predloga je tudi primerne, da bo branila male žganjarne pred prevelikim obdačenjem.

Da-li se bo smelo v bodoče osnovati kako kmetsko žganjarijo ali ne, bo odlo-

čilo poljedelsko in finančno ministerstvo. Zakon o davku na pivo ostane glede tehnik ne spreminjen.

Minister je naglašal, da je absolutno potrebno, da se tudi avtonomno deželno gospodarstvo postavi na realno podlago. — Vlada bo zahtevala od dežel ureditev deželnih proračunov.

Minister je povdarjal, da se bodo finance države v prihodnjem proračunu, izlasti pa ob uvedbi dveletnega službovanja in ob uvedbi socialnega zavarovanja tako poslabšale, da ne bo možno ohraniti enakotežja v državnem gospodarstvu brez novih virov dohodkov. Minister je priporočal hitro razpravo predloge že radi tega, ker bodo imeli deželni zbori priliko, da store tozadevno potrebne sklepe.

Razne vesti.

Slovensko akad. društvo »Ilirija« v Pragi bo imelo svoj II. redni občni zbor dne 5. majnika 1909. ob 8. uri zvečer v prostorih protivinske restavracije »U Schöblu, Ječne ul. Slovaški gostje dobrodošli.

»Veleizdatniška« razprava v Zagrebu se vrši naprej. Sedaj se zaslišavajo prič. Iz pričevanja pa tudi ni dobili veleizdaje. Bajeta je že došel ukaz v Zagreb, da se o primerni priliki naredi konec temu škandaloznemu procesu.

Novo velike ladje, takozvane »Dreadnought«, misli graditi tudi naša vlada, ki bo zahtevala v ta namen v delegacijah baje 400,000,000 K; zgradi se 7 »dreadnoughtov«, to je veli kih oklopnice.

Gostilničarji pozor!

Radi preselitve se proda lep in dobro ohranjen

Gramofon Automat.

Natančneje se izve v ulici Morelli št. 3 v krčmi

Dolinčiči postaja Bedenice proti Beljaku

se odda v najem

en.nadstropna hiša z kuhinjo in 6 sobami z razgledom po Rožni dolini in na Karavanke. Jako pripravna za letovičarje.

Pojasnila daje Paul Josip.

Salon Central
Grand Elektro Bioskop

Piazza Ginnastica - Corso Gius. Verdi - Via de'la Giama: 11
V soboto, dne 1. maja, ob 8. zvečer

veliki Highlife-večer

združen z vojaškim koncertom, pri katerem svira godba 47. pešpolka iz Gorice. — Krasen, novodoben program.

Od 1. do 9. maja se vidi:

Viharno morje. Edino, jako zanimivo naravno povzetje. — Tepec v Alpah. Jako smešno. — Gospod de Montmorency. Velika dramatična igra iz življenja v 30 pretresujočih oddelkih. Doseg. — Gedbeni norec. Zelo komično. — Uvedke babice. Kolorirana pravljica v 30. podoben. — Ponesrečeni na morju. Iz življenja vzeto. Razburljivi dramatični dogodki. — Medved na stopnicah. Vsacega poslihi smeh. Jako smešno. Ljiljika se ne da zatreči. Velekomični original.

Predstave:

Ob delavnikih ob 6. 7. 8. in 9. uri zvečer. — Ob praznikih in nedeljah predpoldne ob 11. uri; popoldne ob 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. in 9. uri.

Kdor je moje podjetje prvokrat videl, estane stalen gost.

Manufakturna trgovina
A. BISAIL - Gorica, v hiši „Monta“

Gosposka ulica št. 2

priporočta svoje nova dospelo b'ago
za pomladansko in letno dobo.
VELIKA ZALOGA
možkega in ženskega blaga.
Po konkurenčnih cenah.

Narodna zbirka, ki jo je priredil Klub naprednih slovenskih akademikov v Celju" po slovenskem štajerskem, znaša 2408 K 46 vin. Stroški našajo 70 K 46 vin. toda da se je za naše zamere velika svota 2338 K lahko azdelila v narodne namene.

Razdelitev 2000 K je bila v slovenskem asopisju že objavljena; ostane torej še svota 338 K, ki se je razdelila sledeče: 10 K ljudska knjižnica v Kapelah; 50 K ljudska knjižnica Kluba napr. slov. akademikov v Celju, 50 K Savinska podružnica slov. plan. društva, 50 K Aljažev dom v Vratih, 83 K družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani (zadnji znesek pride v nabiralnik duba.)

S tem je narodna zbirka za leto 1908 končana in pozivljamo že sedaj Štajerske Slovence, da se II. narodne zbirke na naš narodni praznik dne 20. sept. 1909. v obilni meri udeležijo.

Priprave za to zbirko nadzorstvo in razpošiljanje je zopet prevzel naš vrli „Klub naprednih slovenskih akademikov v Celju“; priprave za isto so že v polnem teku. Upamo, da bo druga narodna zbirka donesla še enkrat toliko kot prva!

Velika tatvina draguljev. — Med vožnjo iz San-Reno v Lugano je bil ukraden neki nemški princesinji kovčeg, v katerem je bilo za en milijon mark draguljev. V Ženevi so bili sicer tri Angleži aretovani, toda pravega storilca še nimajo, zato razpisuje policija v Brnu nagrado 30.000 mark.

Kiloroze z masko. — V vlaku med Sonnebergom in Koburgom na Nemškem je bila napadena 13 letna učenka od maskiranega moža, kateri ji je odrezal njeni dolgi kiti. To je že tretji slučaj in dekleta z dolgimi lasmi so v veliki bojazni za svojo diko na glavi.

Koristolovca — V Firenci so zaprli koristolovca, moža in ženo, oba Nemca. Sleparila sta po hotelih. On je bil baje ataše pri poslanstvu, ona žena visokega nemškega vojaškega dostojanstvenika.

Otrpljenje tilnika v Srbiji. — Otrpljenje tilnika se je pojavilo pred meseci v Srbiji. Ta bolezen še vedno traja in je zahtevala že nekaj žrtev.

Mišja pojedina. — Izorno kosilec so si privoščile miši nekega posestnika v Dwielen na Pruskem. Posestnik je prodal svoje posestvo, shranil 2800 mark v svojem stanovanju, ker ni hotel vložiti denarja v banko radi političnih odnosov, čaš da je denar najbolj varen doma. Toda on je obrat, miši so pa obrnile, oziroma požrle bankovce, tako da je dobil le še kupček papirčkov, katere so mu miši pustile v spomin.

Ponarejalec bankovcev. — Prejšnji teden so zaprli na Dunaju 33-letnega medicina Hoscheka, ki je tako izborno znal ponarejati bankovce, da jih ni bilo skoraj razločiti od pravih. Ponarejal je potom kemije in fotografije. Hoschek je študiral medicino, toda vsled slabih gmotnih razmer je pustil medicino, čeprav je že marsikatero znamenito delo spisal posebno o malariji. Pred 16. leti se je spoznal trafikantinja pl. Kurz, katero so sedaj tudi zaprli, ker mu je pri njegovem

delu pomagala. Radi dobrih izdelkov bi pozneje težko izsledili pravega ponarejalca, ako ga ne bi sedaj zaprli, ker Hoschek je nameraval iti v Galicijo, ker so najboljša tla za oddajo ponarejenih bankovcev, kar je dokazal že pred leti proces proti Schapiri.

Rodbinska drama. — Uradnik pri okrajni bolniški blagajni v Rixdorfu, Köpfig, je ustrelil svojo ženo, 14 letno hčerko in sebe. Vzrok obupa radi dolgotrajne bolezni soproge. Vsi trije so mrtvi.

V Firenci je ustrelil artilerijski poročnik svojo ljubico, ko ga je zasačila žena v pogovoru z njo. Pravi, da je to nezgoda, da se je hotel sam ustreliti, da sta ga pa zagrabil žena in ljubica za roko, tako, da se je samokres sprožil in zadel ljubico mesto njega.

Pomorske vaje naše mornarice prično z današnjim dnem (1. maj). Pomnožena poletna eskadra se bo vadila tri mesece v domačih vodah. Pri tej vaji bo 16 ladij pod poveljem konte admirala Haus-a.

Požar. — V Korneuburgu pri Dunaju je zgorel magacin vojnih telegrafskih aparatov tamošnjega telegrafskega polka. Rešiti se je dala le malenkost. Škode nad en milijon kron. Vzrok, kakor so sumi, zažig.

Najznamenitejši in priljubljenejši vari v Italiji, Toskanski Montecatini, so v nevarnosti, da izgube popolnoma svojo moč, katero kažejo posebno pri boleznih v krvi in v prebavilih. Vari so namreč izgubili nekaj temperature in nekaj soli, to pa zato, ker so nekateri spekulanti začeli grebsti v bližini, da iztaknejo še kak tak izvir, kar se jim je pa sedaj prepovedalo z zakonom v državnem zboru, ki hoče ohraniti to kopalnišče Italiji.

Železnica Gorica-Čerwinjan.

Krajevna železnica Gorica-Čerwinjan se je projektovala kot normalnotirna krajevna železnica, ki jej je namen zvezati po furlanski nižini Čerwinjan z deželnim stolnim mestom.

Projektovana železnica se odcepi od postaje planinske železnice v Gorici na severo-vzhodu, se obrne proti jugo-zapadu in nato proti zapadu. Potem prekorači Sočo po 60 m dolgem in 35 m visokem mostu. Od tu krene železnica jugo-vzhodno smer, vodi pri km 4'0/1 pod ceto Gorica Pevma, prekorači pri km 4'1/2 hudournik Pevmica in teče pod hribom Grojna s padcem 16'0/00.

Pri km 4'6/7 prekriža cesto proti Števerjanu, ki je zanjo projektovan prehod. Pri km 4'7/8 prekorači železnica hudournik Grojna in teče nato ob vznožju hriba Grojna.

Pri km 5'3/6 je projektovana postaja Podgora, ki se bode od nje odcepila industrijska proga z obratom na par, ki bode vezala postajo s papirnico podgorsko.

Ker je od vznožja zgoraj omenjenega hriba do ravanj zgrajenih več hiš, vodi železnica še nadalje ob hribu in v bližini Attemsovega gradiča se bode zgradila galerija, da se železnica tako izogne hišam.

Koj nato dospe železnica k železniškemu nasipu južne železnice (proga Trst-

Nabrežina-Korimin), ki ga prekriža po 80 m dolgi galeriji. Od tu teče železnica proti zahodu, prekorači cesto proti Ločniku (km 7'7/8) in dospe do pod Ločnika.

Pri km 8'2/5 je projektovana postaja Ločnik.

Od Ločnika naprej se obrne železnica zopet proti zapadu, prekorači cesto, ki vodi v Mochetto in dospe na planoto, ki je za zgradbo železnice zelo ugodna, ker je skoro ravna.

Proga se vije najprej proti zapadu in potem do Frate proti jugozapadu.

Železnica prekorači pri km 31'2 cesto, ki veže Perteole s Skodovako in pri km 32'9 cesto, ki vodi iz Skodovake v Čerwinjan. Pri km 33.5 pride do furlanske železnice teče paralelno z njo in dospe na kolodvor Čerwinjan na njegovi skrajni južni strani.

Za most čez Sočo, za stebre in oboke se bode uporabil najbrže kamen iz Dola in iz Vipavske doline. Grušča in peska je dobiti ob celi progi v izobilju.

Cela proga bo 34'800 km dolga.

V dolgoti 17'684 km bo znašal padec 0'5'0/00; v dolgoti 2.014 m nad 5 do 10'0/00; čez 10'0/00 do največ 16'0/00 v dolgoti 3'018 m.

V dolgoti 12.083 je proga popolnoma vodoravna.

Ob novi železnici so projektovane sledeče postaje in postajališča:

1. Postaja v Gorici ob km 0'0; 2. Postajališče v Pevmi ob km 4'01; 3. Postaja v Podgori ob km 5'4/5; 4. Postaja v Ločniku ob km 8'3/4; 5. Postaja Sv. Lovrencu pri Mosi ob km 12'6/7; 6. Postaja v Marianu ob km 17'6/7; 7. Postaja v Romansu ob km 20'9/21 8. Postajališče v Tapoljanu ob km 24'6/7; 9. Postaja Ajelu ob km 26'9/27; 10. Postajališče s skladiščem v Perteolah ob km 29'2/3; 11. Skladišče v tovarni škroba ob km 30'4/5; 12. Postaja v Čerwinjanu 34'5/6.

Železnica se bode dotikala okoliša sledečih občin:

Pristava, Gorica, Solkan, Pevma, Podgora, Ločnik, Mosa, Sv. Lovrenc pri Mosi, Moraro, Corona, Mariano, Romans, Tapogliano, Campolongo, Ajello, Perteole, Scodovaca in Čerwinjan.

Déjanski gradbeni troški so proračunjeni na 6,130.000 kron, to je 177.400 kron na kilometer.

Potreba, da se zbližata furlanska nižina, ki bo po njej tekla nova železnica, z novč tržiško luko je sugerirala misel na projektiranje variante iz Ajela proti Saciletu, ki bi se iztekala na zapadnem delu na postajo Čerwinjan, od koder bi zamogli vlaki, namenjeni v Tržič, nadaljevati vožnjo brez drugega manovriranja v Tržič.

Ta varianta bo tvorila najugodnejšo zvezo za direktno prevažanje pridelkov Furlanije k morju.

Po »Samoupravi«.

Književnost.

Ivan S. Turgenjev: Prva ljubezen. Iz ruščine prevel dr. Gustav Gregorin. Založila tiskarna „Edinost“. Cena 1 K. „Prva ljubezen“ spada med najlepše novele slavnega Turgenjeva.

Karolga Světa. Poljub, povest iz gorskega življenja češkega ljudstva. Iz češčine preložil F. P. Založila tiskarna „Edinost“. Cena 80 v. Světa je ena najljubeznivejših čeških pisateljic in slove njeni spisi zaradi svoje zanimivosti in pristnosti popisa narodnega življenja češkega.

Tolstoj in njegovo poslanstvo. — Spisal Ernest Howard Crosby. Z dovoljenjem založnika iz angleščine preložil Ljudevit Furlani. Založila Zvezna trgovina v Celju. Crosby je na poljuden način raztolmačil reformatorične ideje Tolstega na verskem in šolskem polju. Tolstega imenujejo zapoznelega apostola. Njegove verske ideje so velezanimive, dasi jih naša doba ne priznava.

Mali oglasi.

Najmanjša pristojbina stane 60 vin. Ako je cglas obsežnejši se računa za vsako besedo 3 vin. Najpripravnejše inseriranje za trgovce in obrtnike. Koliko je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih na deželi (in celo v mestu) nihče ne pozna, ker nikjer ne inserirajo. Škoda ni majhna.

Sprejme se gospodično za trgovino. Zahteva se znanje slov., ital. in nem. jezika. Prednost imajo one, ki so že bile v kaki trgovini in imajo veselje do tega.

Naznanilo.

Slav. občinstvu uljudno naznanjam, da so sedaj zaprte trgovine ob nedeljah. Radi tega opozarjam gg. botre, da se preskrbe s potrebnimi

urami, verižicami in obeski bodisi srebrnimi ali zlatimi pravočasno.

Priporočam se za obilen obisk in zagotavljam, da bo vsak postrežen z izvrstnim blagom in zmernimi cenami.

Jakob Šuligoj, urar
Gorica, Gosposka ulica 25.

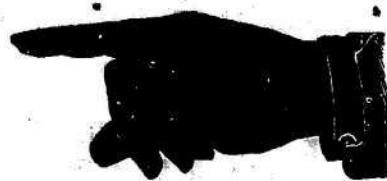
Išče se

izvežbana natakarica,
ki bi prevzela

na račun pivo in vino v dobroidoči gostilni na deželi.

Naslov pové upravništvo.

„OHO“
veni, vidi, vici

Prenovljena in povečana trgovina svetovnoznanih čevljev in klobukov
je otvorjena
tvrdke J. MEDVED - GORICA v hiši „Centralne posojilnice“.

Ocenjevanje omenjenih predmetov prepusti tvrdka onim, ki se jih poslužujejo že od početka. To daje dovolj garancije, da bode podjetje vsestransko napredovalo.

Kdor želi biti dobro postrežen, naj se poslužuje novega podjetja

„OHO“!

A. vd. Berini

Gorica, Šolska ulica št. 2.

velika zaloga

oljkinega olja

prve vrste

najboljših vrst iz Istre, Dalmacije, Napolje, Bari in Nice s prodajo na drobno in debelo.

Prodaja na drobno: Kron — 96, 104, 112, 120, 128, 136, 144, 160, 180, 200, 240, za luči po 72 vti.

Na debelo cene ugodne.

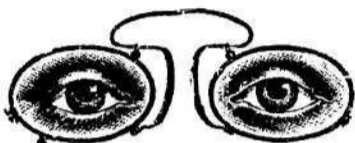
Posilja poštnine prosto na dom. Posodo se pušča kupcu do popolne uporabe olja; po uporabi se spet zamenja s polno. Pravi vinski kis in navaden. Zaloga mila in sveč.

Cene zmerne.

Steckenpferd- lilijino mlečnato milo

je najnežnejše milo za kožo.

POZOR!
Edini specialist — optik
J. Primožič - Gorica
na Kornu št. 13.

priporoča svojo bogato zalogo optičnih predmetov kakor: raznovrstna očala bodisi niklasta ali zlata v vseh številkah, (Bergkristal), leče itd. vse le po zdravniških predpisih.

Velika izber: barometrov, toplomerov, zdravniških toplomerov, kuhal za lovce in hribolazce, vage za vino, žganje in razne druge tekočine, mikroskopov ter drugih predmetov spadajočih v to stroko.

Popravila se izvršujejo točno in po zmernih cenah. Cena blagu konkurenčna.

Na željo se pošilja blago tudi na dom. Za mnogobrojna naročila se toplotno priporoča **J. Primožič, optik.**

Veliko denarja

prihranite, ako naročite

sukno

naravnost iz tovarne. Po zelo nizkih cenah razprodaja strogo poštna tvrdka

Etzler & Dostal

trgovina z avstrijskim suknom

Brno, Schwedengasse 5/III.

Uzorcji na zahtevo poštnine prosto.

Naznanilo. — Na razna vprašanja slavnega občinstva si dovoljujem naznaniti, da se toči pravo pizensko pivo »prazdroj« v Gorici v hoteljskih restavracijah, in sicer:

v hotelu . . . . . »Pri pošti«
»Union«
»Pri zlatem jelenu«
»Tri krone«

ter da ga oddajam na debelo iz zaloge v sodčkih po 100, 50 in 25 litrov.

Priporočam se z odličnim spoštovanjem

A. I. Pečenko,

zalagatelj za Gorisko-Gradišansko v Gorici, tek. Josipa Verdi 6./28.

N. B. — Kdor pije pizensko pivo pri »Zlatem jelenu« prispeva 25 vinarjev pri hektolitru za »Dijaško kuhinjo«.

Nakupni vir

najnovjših oblek za otroke, deklice, gospe in gospode je

Grazer Kaufhaus

Gradec Jakominiplatz 14. (v lastni hiši).

Nakupni vir prve vrste

za konfekcijo, perilo, plateno blago, pletenine, čevlje itd.

Ilustrovan cenik zastoj in poštnine prosto.

1000 tucatov lepo zarobljenih rju

brez šiva

širina 150, dolžina 2 m. 25 cm; zajamčen pristno platno, tkano iz platnenih niti najvišje vrste, primerno za najlegatnejšo bal. Razpošljalo se bode radi opustitve te strok komad po 2 kroni 80 vin. Pošilja se najma 6 komadov — po povzetju. Cenjenim odjemalcem naznanjam, da sem odbral po inveni nad 4000 metrov

ostankov rumberškega platna.

Platno je najboljšje vrste, beljeno soleno ter brez hib. — Dolžina ostankov 6—12 mtr. po 50 vin.; izbrani ostanki 12—18 mtr. po 55 vin. mtr. Za trpeznično platna se jamči. — Razpošilja se proti povzetju, dokler traja zaloga, omoč 5 kg (p. bližno 40—45 mtr.)

Pozor! Za neugajajoče se vrne denar, torej je izključena vsaka škoda.

S. STEIN, tkalnica platna PACHOD — Češko.

Največji dobitnik Mark 600.000 Naznanilo sreče. Za dobitke jamči država

Vabilo k udeležbi dobitnih šans

pri denarni loteriji, za katero jamči država Hamburg in pri kateri je

9 milijonov 841.476 Mark dobitkov

Glavni dobitki te prekernotne denarne loterije so sledeči: Največji dobitek je v srečnem slučaju 600.000 Mark

oziroza:	glavni dobitki po:
Mark 560.000	Mark 300.000
» 550.000	» 200.000
» 540.000	» 100.000
» 530.000	» 60.000
» 520.000	» 50.000
» 515.000	» 45.000
» 510.000	» 40.000
» 305.000	» 30.000
» 303.000	» 20.000
» 302.000	» 15.000
	» 10.000

i. t. d.

V celem obsega loterija, katere je v 7 razredih razvrstena 100.000 srečk s 48.405 dobitki v 1 premijah, tako da mora z gotovostjo zadeti pri bližnjem polovica vseh srečk.

Dobitki se višajo z vsakim razredom, in sicer znaša največji dobitek 1. razreda 50.000 Mark ter 7. na 600.000 M.

Cene srečkam 1. razreda so sledeče:

Cela srečka	Pol srečka	Četrt srečka
M. 6 ali K 7	M 3 ali 350 K	M 150 ali 175K

Vloge za ostale razrede, kakor tudi natančno določilo dobitkov je razvidno iz uradnih z državnih grbov opremljenih srečkovnih listin, katere razpošiljam na zahtevo zastoj in poštnine prosto.

Vsak vdeleženec loterije dobi takoj po dovršenem srečkanju uradno listino, ne da bi jo moral se-le zahtevati.

Dobitki se izplačajo takoj.

Oglasiti se je torej v svrhu naročil predstavečega srečkanja takoj, ali pa vsaj do

21. maja

na naslov:

Samuel Heckscher senr.

Bankgeschäft v HAMBURGU 36.

Izrežite!

Naročilnica za g. Samuel Heckscher-ja, senr. Bankgeschäft, Hamburg 36.

Poslajte mi { celo srečko za M 6 — K 7 —
pol » » » 3 — K 3,50
četrt » » » 150 K 175

Moj naslov

Denar pošiljam v pismu po nakaznici pošljite po povzetju } kar ne velja prečrtajte

MIZARSKA ZADRUGA V SOLKANU,

tovarna pohištva in stavbenih izdelkov.

Lasten železniški tir Gorica drž. kol. — Solkan

Žage v Soteski (last verskega zaloga).

Osrednje vodstvo: Trst, Via della Caserma št. 4.

Intarurban. telef.: Gorica št. 74, Trst št. 1631. — Tel.: Zadruga, Used. A. B. C. Code v. Edif.

Zaloga: Solkan; Trst, Via della caserma 4;

Reka, Via delle Pile št. 2; Spljet, ulica Sv. Dujme, Na novoj obali.

Zastopstva: Egypt in Levanta.

Vposluje okroglo 400 uslužbencev ter ima nad 150 H. P. parnih in turbinskih gonilnih sil — Lastne električne centrale. — Letna produkcija K 600.000.

Izdeluje pohištvo vseh slogov, ter vsa stavbena dela.

Tehnični in fotografski zavod v Solkanu.

Opravlja popolnoma: Hotele, vile, cerkve, šole i. t. d.

Les se pripravlja v posebnih pečeh na par, ki se razgrejejo do 60°.

Zadružne glavnice K 90.000. — Garancijska rezerva K 180.000. — Rezerva za izgube K 21.000.

Zadružni urad v Solkanu sprejema hranilne vloge ter jih obrestuje po 5—6%.

GORIŠKA TOVARNA MILA.

Narodno podjetje, edino te vrste.

Ustanovljajmo domačo obrt in industrijo, ker brez te bomo Slovenci za vselej le hlapčevali tujcem.

Slovenske gospodinje! Poskušajte milo iz te domače tovarne! Izdelek je izvrsten. Cene običajne!

Naša specialiteta je: Caprasole — Koza s solncem. Poskusite in sodite!

Svoji k svojim!